

ALESSANDRO D'AVENIA

BIJELA *kao* **MLIJEKO,**
CRVENA *kao* **KRV**

Naslov izvornika:

Alessandro D'Avenia, *Bianca come il latte, rossa come il sangue*

© 2025 by Alessandro D'Avenia

Sva prava pridržana.

© 2025 by SALESIANA d.o.o.

Omiška 8, Zagreb

salesiana@salesiana.hr

www.salesiana.hr

Za nakladnika: Mihovil Kurkut

Urednik: Matija Janeš

Prijevod s talijanskoga: Dubravka Oršić

Lektura i korektura: Ivana Rimac

Grafička priprema: Hrvoje Orlović

Oblikovanje korica: Ana Slivonja, AI Design Studio

Tisak: Kerschoffset d.o.o., Zagreb

ISBN 978-953-205-309-8

ALESSANDRO D'AVENIA

BIJELA *kao* **MLIJEKO,**
CRVENA *kao* **KRV**

Prevela s talijanskoga
Dubravka Oršić

sal.
esi
ana

Zagreb, 2025.

*Mojim roditeljima,
koji su me naučili da gledam nebo
s nogama na zemlji.*

*Mojim učenicima, koji me svakoga dana uče
kako da se nanovo rodim.*

Sin jednoga kralja blagovao je. Režući mekani bijeli sir, poreže prst i malo krvi kapne na sir. Reče majci: »Mama, volio bih da imam ženu bijelu kao mlijeko i crvenu kao krv.«

»Ah, sinko moj, ona koja je bijela, nije crvena, a ona koja je crvena, nije bijela. No ti traži, možda ju pronađeš.«

Ljubav triju šipaka Itala Calvina iz Talijanskih bajki

Svaka stvar ima svoju boju. Svaki osjećaj ima svoju boju. Tišina je bijela. Zapravo ne podnosim bijelu boju: ona je prostorno neomeđena. Bijela je boja ključna u nekoliko izrjeka, provesti bijelu noć znači ne spavati, vitlaš li bijelom zastavom znači da se predaješ, ostaviti prazan, bijeli papir, imati bijelu, odnosno sijedu vlas... Dapače, bijela uopće nije boja. Nije ništa, poput tišine. Bez riječi, bezglasna. Tiho, bijelo. Ne podnosim ni tišinu ni samoću, što je isto. Osjetim bol malo ponad želudca ili u želudcu, ni sam ne znam, i ta me bol potakne da skočim na svoj skuter, sav već uništen i bez kočnica – kad ću ga više dati popraviti? – te da besciljno tumaram i odmjeravam cure koje susrećem kako bih znao da nisam sam. Uzvрати li mi koja pogled, znači da postojim.

Zašto sam takav? Gubim kontrolu. Ne znam biti sam. Trebam... ma ni sam ne znam što trebam. Užas! Zauzvrat imam *iPod*. E da, jer kad iziđeš iz kuće i znaš da te čeka školski dan okusa prašnjava asfalta, a onda dosadni niz sastavljen od zadaće, roditelja i psa, pa opet sve to isto dok vas smrt ne rastavi, može te spasiti samo prava glazbena podloga. Tutneš slušalice u uši i uđeš u drugu dimenziju. Pronađeš osjećaj koji ima pravu boju. Osjetim li potrebu za ljubavi, pustim *rock*. Moram li se napuniti, čisti *heavy metal*. Moram li podići samopouzdanje, slušam *rap* i sirovu glazbu, ponajviše prostu. I tako nisam sam, nisam u bijelome. Netko mi pravi društvo i daje boju mojemu danu.

Nije da se dosađujem. Imao bih ja tisuću planova, deset tisuća želja, milijun snova koje bi trebalo ostvariti, milijardu toga započeti. Pa ipak ne uspijevam započeti ni jednu jedinu, jer nikoga ne zanima. A onda sam sebe pitam, Leo, ma čemu ti sve to? Okani se, uživaj u ovome što imaš.

Život je samo jedan i kad ga ispuni bjelina, moje je računalo najbolje sredstvo da ga obojim: uvijek se nađe netko s kim ću brbljati. Moj je *nickname* Gusar, kao Johnny Depp. Naime, velika mi je prednost što znam slušati. Dobro se osjećam kad slušam. Ili pak sjedam na svoj skuter bez kočnica i besciljno lutam. Kad pak imam cilj, odem do Nike, odsviramo koju, on na svojem basu, ja na električnoj gitari. Jednoga ćemo dana biti poznati, imat ćemo svoj bend, nazvat ćemo ga *Galija*. Niko mi govori da bih trebao pjevati jer imam lijep glas, ali ja se sramim. Uz gitaru pjevaju prsti, a oni se nikad ne zacrvene. I nitko ne će izviždati gitarista, dok pjevača međutim...

Ne može li Niko, ja se s ostalima nalazim na autobusnoj postaji ispred škole gdje je već svaki zaljubljeni dečko objavio svijetu svoju ljubav. Ondje je uvijek netko, naiđe i pokoja djevojka. Ponekad svrati i Beatrice, a ja na autobusnu postaju ispred škole odlazim zbog nje.

Čudno je to. Ujutro se nikomu ne da biti u školi, a popodne su tamo svi. Zato što tad nema vampira, što je drugo ime za profesore: krvopije odlaze kući ili se zatvaraju u svoje sarkofage u očekivanju novih žrtava. Premda, za razliku od vampira, profesori djeluju danju.

Naiđe li ispred škole Beatrice, to je već nešto posve drugo. Kad širom otvori svoje zelene oči, prekriju joj lice. Kad raspusti crvenu kosu, kao da me obasja zora. Malo riječi, sve odmjerene. Da je uspoređujem s filmom, taj žanr još bi trebalo izmisliti. Da je uspoređujem s mirisom: ranojutarnji pijesak, kad je plaža još sama s morem. Boja? Beatrice je crvena. Kao što je ljubav crvena. Oluja.

Uragan koji te pomete. Potres koji ti tijelo raznese u komadiće. Tako se osjećam svaki put kad ju vidim. Ona to još ne zna, ali jednog od ovih dana ću joj svakako reći.

Da, jednog od ovih dana reći ću joj da je ona stvorena za mene, a ja za nju. I onda se više nema kud: kad sazna, sve će biti savršeno kao na filmu. Moram samo pronaći pravi trenutak i prikladnu frizuru. Jer mislim da je problem ponajviše moja kosa. Da me Beatrice zamoli, odrezao bih ju. No ako zato izgubim snagu poput onoga u priči? Nikako, Gusar si ne može odrezati kosu. Kao što ni lav bez grive nije lav. Nije moje ime uzalud Leo.

Jednom sam gledao dokumentarac o lavovima; iz šikare je izišao mužjak s bujnom grivom, a topao je glas objavio: »Kralj šume ima krunu na glavi.« Takva je i moja kosa, slobodna i veličanstvena.

Jako je komotno imati grivu poput lavlje. Ne moraš ju nikad češljati, slobodno raste, kao i sve misli koje mi se motaju po glavi. Kojiput iziđu i razlete se. Poklanjam ih drugima, a nalik su na mjehuriće tek otvorene *Cole* koji stvaraju onaj zamamni šum! Kosom izražavam mnogo toga. Istina je. Velika je istina to što sam rekao.

Svi me shvaćaju preko moje kose. Naime, bar oni u školi, oni dečki iz *Galije*, ostali gusari: Spužva, Štanga, Čuperak. Tata je odavno odustao. Mama ju vječno kritizira. Kad me baka vidi, samo što ne svisne od srčanog udara. (Što s devedeset godina i ne bi bilo tako strašno.)

Zašto im je tako teško razumjeti moju kosu? Isprva ti govore, *moraš biti osobit, moraš se izraziti, moraš biti svoj!* A kad pokažeš kakav si, onda *nemaš osobnosti, isti si kao drugi!* Kakvo je to trabunjanje, je li? Ma tko bi to razumio! Il' si sam svoj, il' si kao svi ostali. Uglavnom, njima nikad nije po volji. A zapravo su zavidni, osobito ćelavci. Oćelavim li, ubit ću se.

Ipak, ako se Beatrice ne bude svidjela moja kosa, podrezat ću je, no o tome još moram razmisliti. Recimo da ona može biti i prijelomna točka. Beatrice, ili me voli ovakvog kakav sam, s ovakvom ko-

som, ili ništa od toga, jer kako ćemo biti zajedno ako nam sitnice smetaju? Svatko mora sačuvati osobnost i prihvatiti drugog onakva kakav jest – bar tako kažu na televiziji – jer kakva je to inače ljubav? Ma daj, Beatrice, kako to ne razumiješ? Meni se na tebi sviđa sve, dakle u prednosti si. Cure vječno vode! I uvijek pobjeđuju! Kad si lijepa, svijet ti je pod nogama, biraš koga hoćeš, radiš što želiš, ponašaš se kako hoćeš... nije važno, svi ti se ionako dive. Sretnice!

A meni se pak događa to da danima ne bih izlazio iz kuće. Osjećam da sam tako ružan da bih ostao zabarikadiran u sobi da se ne vidim u zrcalu. Bijelo. Lice mi je bijelo. Pravo mučenje. Ima, međutim, dana kad sam i ja crven. Ma gdje ćeš naći takvog? Navlačim savršenu majicu, traperice koje mi dobro stoje i postajem bog: Tom Holland može biti moja potrkua. Sam se šepirim ulicom. Prvoj koja naiđe mogao bih reći, čuj, ljepotice, iziđimo večeras, želim da iskoristiš ovu nevjerojatnu priliku! To bi za tebe bilo izvrsno, dok budeš uz mene, svi će upirati pogled u tebe i šuškat: kako ga je samo uspjela upecati?! Prijateljice će ti pucati od zavisti.

Koji sam ja bog! Koji ispunjen život imam. Ne zastajem ni trenutka. Da nema škole, već bih bio netko.

Da ne idem u školu, vjerojatno bih bio odmorniji, lijep i slavan. Moja škola nosi ime po liku iz stripa *Miki Maus: Horacije*. Zidovi su oguljeni, hodnici prepuni prašine, školske ploče više sive negoli crne, a na otrcanim zemljopisnim kartama kontinenti i zemlje jedva da su još vidljivi. Zidovi su u dvije boje, bijeli i smeđi poput sladoleda od vanilije s preljevom od čokolade, samo što u školi nema ničega slatkog: osim zvona na kraju dana koje kad se oglasi, kao da ti govori: *Preživio si još jedan dan među tim dvobojskim zidovima. Bježi!*

Škola je korisna samo u rijetkim slučajevima: kada te uhvati malodušnost, pa utoneš u bijele misli. Pitam se kamo to idem, što radim, hoću li išta postići, hoću li... Sva sreća da u školi mogu pronaći takvih kao ja više nego igdje drugdje. O svemu razgovaramo, izbacujući iz glave misli koje ionako na koncu nikamo ne vode. Bijele misli ne donose ništa dobro i moraš ih uništiti.

U *McDonald'su* ispunjenom opojnim *Mc*-mirisima gušim se u vrućim krumpirićima dok Niko iz velike čaše srčice *Colu* na slamku.

»Izbij iz glave bijele misli.«

Uvijek mi to ponavlja. Niko je uvijek u pravu. Nije on meni tek tako najbolji prijatelj. On mi je nešto kao Will Turner Jacku Sparrowu. Jedan drugomu spašavamo život bar jedanput na mjesec jer tomu prijatelji služe. Ja biram prijatelje. Upravo je to ono lijepo u prijateljstvu. Izabereš prijatelje i s njima ti je dobro jer si

ih sam izabrao. Naprotiv, školske kolege ne biraš. Nađeš se s njima u istome razredu i često ti užasno idu na živce.

Niko je u *b* razredu, ja u *d*. Igramo u istoj nogometnoj momčadi, mi smo Gusari. Dvije zvijeri. A dogodi se da u razredu imaš jednu koja je vječno živčana, kod nas se ona zove Elektra. Neki ljudi doista djetetu sudbinu odrede imenom. Ja se zovem Leo i to mi ime odgovara. Imao sam sreću. Leo je lav, lijep, snažan, izlazi iz šipražja poput kralja okrunjena grivom. Rikne. Ili, u mojem slučaju, barem se trudi... Nažalost, svatko svoju sudbinu nosi u imenu. Recimo Elektra, kakvo je to ime? Podsjeća na struju, strese te već kad ga izgovoriš. Valjda je zato vječno tako živčana.

Tu je i dežurni dosadnjaković: Giacomo zvan Smrdo. Opet jedno nesretno ime! Tako se zvao i Leopardi, bio je grbavac, bez prijatelja, no ipak pjesnik. S našim Giacomom nitko ne razgovara. Jer smrdi. A nitko nema hrabrosti da mu to kaže. Otkad sam se zaljubio u Beatrice, tuširam se svaki dan, a jedanput na mjesec se i obrijem. Napokon, njegova odluka hoće li se prati ili ne će. Barem bi ga mama trebala upozoriti. Ali ne. Pa što ja imam s time? Ne mogu spašavati svijet. To prepuštam Spidermanu.

Nikino me podrigivanje vraća u stvarnost i, smijući se, kažem mu:

»Imaš pravo. Ne smijem misliti bijelo...«

Niko me blago lupne po ramenu:

»Da si mi sutra u dobroj formi! One ljigavce treba poniziti!«

Osmijeh mi se razlije cijelim licem.

Što bi bila škola da nema nogometnih utakmica?

» **N**e znam zašto sam to učinio ni zašto sam se tomu toliko veselio, a još manje odakle mi želja da isto i ponovim.« Moja se životna filozofija svodi na nadahnute riječi Barta Simpsona, mojega barda i vodiča. Na primjer, danas profesorica povijesti i filozofije ne će doći. Ma daj me nemoj! Imat ćemo zamjenicu. Uobičajena luzerica.

Ne smiješ tako govoriti!

Mamine riječi odjekuju s prijetnjom, a ja ipak tako govorim. Kako drukčije? Zamjena je po definiciji svemirska nesreća u malom.

Prvo: zato što je zamjena za profesora, koji je već ionako luzer stoga može biti samo luzerica na kvadrat.

Drugo: zato što je zamjena, kakav je to život raditi umjesto nekoga tko je bolestan?

Prema tomu, ne samo da si luzerica, nego ćeš donijeti peh i drugima. Nesreća na treću. Nesreća je ljubičasta, jer je ljubičasta boja smrti. Očekivali smo zamjenicu, ružnu kao smrt u svojoj besprijekornoj ljubičastoj opravi, kako bismo ju gađali lopticama od papira u koje smo pljunuli, ubojito točnih ispaljenih iz otvorenih kemijskih olovaka.

Umjesto nje, ulazi mladi dečko. Sako i košulja. Točan kao sat. Oči za moj ukus previše crne. I crne naočale, na predugačkom nosu. Torba prepuna knjiga. Često ponavlja da voli to što podu-

čava. Eto, samo nam je još trebao netko s uvjerenjem. Takvi su najgori! Ne sjećam mu se imena. Rekao je, ali baš dok sam čavrljao sa Silvijom. Silvia je od onih s kojima o svemu razgovaram. Jako ju volim i često ju zagrlim. To joj je drago, a i meni pričinja zadovoljstvo. Ali nije moj tip. Naime, ona je ispravna: o svemu možeš razgovarati, zna slušati i dat će ti savjet. Međutim, fali joj ono nešto, privlačnost, čarolija. Ono što Beatrice ima. Ona nema crvenu kosu kao Beatrice. Jedan te Beatricin pogled navede na sanjarenje. Beatrice je crvena. Silvia je nebeski plava poput svih pravih prijatelja. A zamjenik je samo crna mrljica u jednome nepopravljivo bijelome danu.

Peh, peh, peh i pol!

Sva prava pridržana. Nijedan se dio ove knjige ne smije umnožavati, fotokopirati, reproducirati ni prenositi u bilo kakvu obliku (elektronički, mehanički i sl.) bez prethodne pisane suglasnosti nakladnika.

ISBN 978-953-205-309-8

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001284033.

Tiskano u Hrvatskoj u listopadu 2025.

1 2 3 4 5 * 29 28 27 26 25